

שאינו אלא איסור לא תעשה, בכל זאת היא אסורה לכהונה בשביל צד גירושין שבה, מחמת שיש עליה שם גרושה, ואף שלגבי המקדש היא אינה גרושה אלא אלמנה —

אשת איש, שהיא חמורה, שאיסורה חמור מאיסור גרושה לכהן, שעונשה של אשת איש הוא בסקילה, **לא כל שבן** ודאי שתיאסר להינשא לאחר מחמת שיש עליה שם אשת איש לגבי אותו פלוני, ואף שלגביו אינה אשת איש —

ועתה מבארת הגמרא את תשובתו השניה של רבי עקיבא:

ובמאי? על איזה דבר מדברי רבי אליעזר סובבת התשובה השניה של רבי עקיבא —

אילימא, אם נאמר שרבי עקיבא השיב על רבי אליעזר, שנחלק עם רבנן באופן שאמר לה הרי את מגורשת **על מנת** שלא תנשאי לפלוני (22) —

הרי גרושה **אצלו בזנות** הרי אינה אסורה, ב-19 אלא להינשא לו מחמת התנאי, אבל אינה אסורה עליו באיסור אשת איש, ובזנות היא מותרת לו, ואם כן היא נחשבת כגרושה גם לגבי אותו כהן, שהרי היא מותרת לחיות עמו חיי אישות —

ואם כן, אי אפשר ללמוד מכאן בקל וחומר, שבאומר "על מנת שלא תנשאי לפלוני" תהא אסורה על כל העולם באיסור אשת

מותרת לכל אדם חוץ מפלוני, והלכה וניסת לאחר מן השוק, ואחר כך היא נתארמלה נתאלמנה או נתגרשה ממנו, שמותרת לזה שנאסרה עליו. היא יכולה להינשא לאותו פלוני, על אף שבעלה אמר שהוא מתירה לכל העולם חוץ ממנו, כיון שהיה הפסק על ידי נישואיה לאדם אחר.

אלא תשובתו של רבי עקיבא היא לפי התנא של הברייתא, שרבי אליעזר נחלק עם רבנן באופן שאמר לה הרי את מותרת לכל אדם **על מנת** שלא תנשאי לפלוני, שאף אם בינתיים היא נישאת לאדם אחר, מכל מקום אם היא תינשא לאותו פלוני בטל הגט למפרע —

עוד שנינו בברייתא:

דבר אחר, באופן אחר השיב רבי עקיבא על דברי רבי אליעזר: **הרי שהיה זה שנאסרה עליו מחמת בעלה הראשון כהן, ומת המגרש** ועכשיו היא מותרת לאותו כהן מחמת שהיא אלמנה, **לא נמצאת אלמנה אצלו וגרושה אצל כל אדם,** אף על פי שלגבי הכהן היא נחשבת רק כאלמנה ולא כגרושה, מכל מקום כיון שהיא נחשבת לגבי שאר בני אדם כגרושה, היא נאסרת לאותו כהן מחמת ריח הגט, וכמו ששנינו לעיל [פב ב] שאפילו אם לא גירשה אלא ממנו היא אסורה לכהונה —

ואם כן נלמד בזה קל וחומר: **ומה גרושה לכהן, שהיא קלה,** שאיסורה הוא איסור קל,

22. והקשה רבי עקיבא איגר איך הגמרא רוצה להעמיד את דברי רבי עקיבא בעל מנת, הרי באופן שאומר לה על מנת שלא תנשאי לפלוני

בניה ממזרים, ותירץ המהרש"א שעדיף לגמרא להקשות את אותה השאלה ששאלה לעיל לרבי יוסי הגלילי, ועיין בראשונים שכבר כתבו כן.

שהוא אומר "על מנת שלא תנשאי לפלוני"⁽²³⁾.

ומשנינן: **רבי עקיבא שמייע ליה**, שמע **דאיכא דאמר**, שיש מי שסובר שרבי אליעזר ורבנן נחלקו באופן שהוא אמר לה חוץ מפלוני, **ואיכא דאמר**, ויש מי שסובר שרבי אליעזר ורבנן נחלקו באופן שהוא אמר לה **על מנת** שלא תנשאי לפלוני —

וזוהו שהקשה רבי עקיבא:

למאן דאמר, למי שסובר שרבי אליעזר מכשיר את הגט באופן שהוא אמר לה חוץ, לדבריו יש להשיב **האי פירכא** את השאלה השניה [דבר אחר].

ולמאן דאמר, למי שסובר שרבי אליעזר מכשיר את הגט באופן שאמר לה **על מנת**, לדבריו יש להשיב **האי פירכא** את השאלה הראשונה.

ושואלת הגמרא: הרי רבא אמר לעיל שיש פירכא על תשובתו של רבי עקיבא, **ומאי פירכא**, מה יש לפרוץ על תשובתו השניה של רבי עקיבא?

[את השאלה הראשונה של רבי עקיבא כבר הגמרא דחתה לעיל, אבל עדיין קשה מה

איש, מחמת שיש עליה שם אשת איש על פלוני.

שהרי גם לגבי אותו פלוני, אין לה איסור אשת איש, ואינו אלא תנאי בעלמא שלא תנשא לו.

אלא, רבי עקיבא סבר שרבי אליעזר אמר את דבריו **באומר חוץ מפלוני**, ועל זה הקשה שבאופן שאמר לה "הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני כהן", היא נחשבת לגביו כאשת איש גמורה, ומכל מקום לאחר שמת היא נאסרת עליו באיסור גרושה, שהרי לגבי כל העולם היא נחשבת לגרושה, ואם כן כל שכן שלגבי איסור אשת איש היא אסורה להינשא לו, מחמת שיש עליה שם אשת איש לגבי כל העולם.

ושואלת הגמרא: **ורבי עקיבא, אי "חוץ" סבירא ליה**, אם הוא סובר שרבי אליעזר אמר את דבריו בחוץ מפלוני, **לותיב**, ישאל רק את השאלה השניה, שהיא תשובה על דברי רבי אליעזר באופן שהוא אומר "הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני" —

ואי "על מנת" סבירא ליה, אם הוא סובר שרבי אליעזר אמר את דבריו בעל מנת, **לותיב**, ישאל רק את השאלה הראשונה, שהיא תשובה על דברי רבי אליעזר באופן

על מנת וגם באופן שאמר לה חוץ, דאם כן מאי קשיא לגמרא על רבי עקיבא, דילמא סבירא ליה שרבנן ורבי אליעזר נחלקו בתרוייהו, ובריטב"א דחה דכיון דרבי אליעזר לא אמר בפירוש אלא או חוץ או על מנת, לא היה לרבי עקיבא להשיב את הארי לאחר מיתה אלא במה שהוא אומר בפירוש.

ועברה על התנאי בטל הגט למפרע ומותרת לכהונה וכמבואר במשנה לעיל פא — א דכל שלא נתקיים תנאו מותרת לכהונה, ועיין בתורת גיטין.

23. ומכאן הוכיחו הראשונים דליכא למימר שרבנן ורבי אליעזר נחלקו גם באופן שאמר לה

הפירכא על תשובתו השניה של רבי עקיבא]

—

אי נימא, אם נאמר שהפירכא היא, שאי אפשר ללמוד בקל וחומר מאיסור כהונה, ונכמו שלגבי איסור כהונה אם יש לה צד גירושין היא נאסרת, הוא הדין כשיש לה צד איסור אשת איש היא נאסרת על כל העולם] משום שאיסור כהונה שאני, שכיון שריבה בהן הכתוב מצוות יתירות, לכן אפילו באופן שאין לה שם גרושה לגביו, בכל זאת היא נאסרת. אבל לגבי איסור אשת איש, אפילו שלאותו פלוני היא אסורה באיסור אשת איש, מכל מקום היא מותרת לכל העולם.

זוהי אינה פירכא!

דהא רבי אליעזר נמי, מאיסור כהונה קא מייתי ליה.

הרי כל מקור ההלכה שחידש רבי אליעזר שבאומר חוץ מפלוני הרי זה גט כשר, הוא מדין ריח הגט שאוסר אותה לכהונה, [וכמבואר לעיל פב ב], ואם כן, בהכרח שאין הוא סובר שאיסור כהונה שאני, דאם לא כן, איך אפשר ללמוד מאסור כהונה לאיסור אשת איש? ולכן, אי אפשר לתרץ את דברי רבי אליעזר דאיסור כהונה שאני.

מתרצת הגמרא: —

רבא, שאמר שיש פירכא על התשובה של רבי עקיבא, כרבי ינאי משום זקן אחד קא מתני, שהמקור של רבי אליעזר הוא ממה שנאמר בפרשת גירושין ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר, ודורשים מ'לאיש אחר' שאפילו אם התיר אותה רק לאיש אחד היא מגורשת, וכל שכן אם התיר אותה לכל

העולם חוץ מפלוני שהיא מגורשת, ולפי זה אין ראייה שרבי אליעזר סובר שאפשר ללמוד מאיסור כהונה לאיסור אשת איש, ושוב אפשר לפרוץ על תשובתו של עקיבא דאיסור כהונה שאני שהרי ריבה בהן הכתוב מצוות יתירות:

עוד שנינו בברייתא: **אמר לחן רבי יהושע** לאותן ארבעה זקנים שהשיבו על דבריו של רבי אליעזר: **אין משיבין את הארי לאחר מיתה.**

שואלת הגמרא:

למימרא, משמע מהברייתא, **דרבי יהושע כותיה סבירא ליה**. שרבי יהושע סובר כדעת רבי אליעזר, ולכן הוא מנע מהם להשיב על דבריו של רבי אליעזר.

והא איהו נמי, הרי גם רבי יהושע עצמו, **מיפרך קפריך הקשה** על דברי רבי אליעזר?

מתרצת הגמרא:

הכי קאמר לחו:

לדידי נמי אית לי פירכא, גם לי יש מה להשיב על דבריו של רבי אליעזר, אבל **מיהו, בין לדידי, בין למה שאני רוצה להשיב על רבי אליעזר, ובין לדידכו, בין למה שאתם משיבים על דבריו, מכל מקום, אין משיבין את הארי לאחר מיתה.**

ומאי פירכא דרבי יהושע? ומה היא הפירכא של רבי יהושע על דברי רבי אליעזר —

דתניא, אמר רבי יהושע:

מודה רבי אליעזר⁽²⁴⁾ במגרש את אשתו, ואמר לה "הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני", והלכה וניסת לאחר מן השוק, ואחר כך היא נתארמלה נתאלמנה או נתגרשה ממנו, שמותרת לזה שנאסרה עליו. היא יכולה להנשא לאותו פלוני שבעלה התנה עמה שלא תנשא עמו —

וכתוב בבבלי: **השיב רבי שמעון בר אלעזר תשובה לדברי רבי אליעזר**, שאמר אם נשאת לאחר, היא מותרת לאותו פלוני, ועל זה הקשה —

הרי אשה זו היתה אסורה לאותו פלוני מחמת אישות בעלה הראשון, ועכשיו ניתרת לשוק על ידי שנישאת לאחר והיכן מצינו שזה אוסר וזה מתיר

ומקשינן — וכי לא מצינו שזה אוסר וזה מתיר? והרי כל יבמה, דבעל אוסר, הרי אף שבעלה מת, עדיין היא אסורה לשוק מחמת האישות של בעלה הראשון, חוץ מאשר ליבם, ובכל זאת היבם מתיר אותה לשוק על ידי חליצה להינשא לכל אדם.

ומשנינן: **התם הטעם שהיא אסורה לשוק לפני החליצה, משום דיבם הוא קא אסר לה**, שהרי עדיין היא זקוקה ליבם, וכיון שאיסורה מחמת היבם לכן הוא זה שמתירה —

כתוב בתורה: כי יקח איש אשה [וזהו 'הויה ראשונה' — ההתהוות הראשונה של הקידושין] ושנאה, וכתב לה ספר כריתות, והלכה, והיתה לאיש אחר [וזהו 'הויה שניה'] —

ומקיש הכתוב את "קודמי הויה שניה", דהיינו, את מצבה של האשה לאחר גירושיה, לפני שתתקדש פעם שניה, ל"קודמי הויה ראשונה", למצב שלה לפני שנתקדשה פעם ראשונה —

מה "קודמי הויה ראשונה", כמו לפני שנתקדשה פעם ראשונה, המצב שלה היה **דלא אנידא באיניש אחרנא**, שלא היתה קשורה עם אף אחד, והיא היתה פנויה לגמרי.

אף "קודמי הויה שניה", הוא הדין לפני שנתקדשה פעם שניה, דהיינו, המצב שלה לאחר גירושיה, צריך להיות מצב **דלא אנידא באיניש אחרנא**, שלא יהא לה שום קשר לאף אדם —

ואילו לפי דברי רבי אליעזר, שאם אמר לה חוץ מפלוני היא מגורשת, יוצא שאף שאינה פנויה לחלוטין, שהרי עדיין היא אסורה לפלוני מחמת בעלה הראשון, בכל זאת היא מגורשת, ואין זה דומה לקודמי הויה ראשונה.

גופא, שנינו לעיל בבבלי —

גם לזה שאסורה יש היתר כשנישאת לאחר, ולכן אינו נחשב שאסורה לזה, ויוצא לפי דבריו שאם יעשה תנאי בגירושין שגם אם תנשא לאחר לא ינותק האישות, הגט בטל, וכן נקט בחזו"א.

24. והקשו בתוס' מה שייך בזה לשון מודה, הרי לפי רבנן לא הוי גט כלל ואסורה על כל העולם, והריטב"א מתרץ שכוונת הגמרא שרבי אליעזר מודה לעצמו, ובא לתרץ מה שהקשו עליו דהיכן מצינו אסורה לזה ומותרת לזה, ועל זה תירץ

ומכל מקום בעלה מיפר לה את הנדר, בלא חרטה.

ומשנינן: **התב**, מה שבכוחו של הבעל להפר, הוא כדרכ פינחס משמיה דרבא —

דאמר רב פינחס משמיה דרבא, כל אשה שנודרת, על דעת שבעלה יסכים היא נודרת. אבל על הצד שבעלה לא יסכים, היא לא נודרת, ונמצא שאינו נחשב שבעלה הפר לה את הנדר, שהיות ומתחילה היא לא נדרה אלא על דעת בעלה, והוא לא הסכים, נמצא שמתחילה אין כאן נדר ככל, אם כן לא מצינו זה אוסר וזה מתיר⁽²⁷⁾.

שנינו לעיל בברייתא:

נענה רבי אלעזר בן עזריה ואמר — כיון שהתורה אומרת שצריך לגרש אותה בספר כריתות, צריך שהגט יהיה דבר הכורת בינו לבינה, שלאחר הגירושין לא יהא לה שום שייכות לבעלה הראשון. אבל באופן שהוא משייר חוץ מפלוני, הרי עדיין היא לא כרותה ממנו לגמרי ועדיין היא תלויה בו,

וראיה לכך שהטעם שהיא אסורה לשוק הוא מחמת היבם — **דאי מבעל שאם נאמר שהיא אסורה מחמת אישות המת, הא שריא וקיימא** מיד שבעלה מת מיד היא מותרת לגמרי, וראיה לכך שהרי אם יש לו בנים היא מותרת לשוק, ובהכרח שמה שאסורה לשוק כשאין לה בנים זהו מחמת היבם, ולכן הוא יכול להתירה.

ומקשינן: הרי מצינו בנדרים שזה אוסר וזה מתיר — **דהנודר אוסר** בנדר את החפץ ומכל מקום **החכם מתיר** לו את הנדר⁽²⁵⁾.

ומשנינן: **הא אמר רבי יוחנן אין חכם מתיר כלום**, שחכם אין בכוחו העצמי להתיר נדרים כמו שמתיר הבעל, **אלא** שהוא מראה לנוודר פתח, שאילו היה יודע מה יגרם לו כתוצאה מהנדר הוא לא היה נודר, ואז נותר הנדר **בחרטה** של הנודר עצמו, ונמצא שמתחילתו היה כמו נדר בטעות, ואין לך נדר שיתירו החכם מכוחו העצמי⁽²⁶⁾.

ומקשינן: הרי מצינו שזה אוסר וזה מתיר **בהפרת הבעל — דאשה נודרת** על עצמה,

טעות, ולכן אינו נחשב שזה אוסר וזה מתיר. וכשהחכם מתיר את הנדר על ידי חרטה, הרי על אף שביארו רבותינו [שערי יושר שער ב פרק ט] שחרטה אינה מדין טעות, אלא שיש לחכם כח מיוחד לעקור את הנדר, בכל זאת לא נחשב זה אוסר וזה מתיר, היות ואין החכם תמיר את הנדר מכוחו העצמי בלבד אלא מחמת חרטת הנודר, ועיין באילת השחר.

27. והקשה הריטב"א דאם כן באופן שתתנה במפורש שאינה נודרת על דעתו וכי לא יוכל להפר לה, ותירץ הריטב"א ב' תירוצים א. שאף על פי שאומרת כן יש לנו אנן סהדי שאינה

25. והקשה המהרש"א מדוע הגמרא לא מתרצת באישות קא אמרינן וכמו שדחתה הגמרא לעיל גבי אסור לזה ומותר לזה, ותירץ המהרש"א דדוקא על הפירכא דהיכן מצינו אסור לזה ומותר לזה אפשר לדחות דרך באישות קא אמרינן כיון שאין אישות לחצאין, אבל לגבי הפירכא דהיכן מצינו שזה אוסר וזה מתיר אין סברא לחלק בין אישות לשאר איסורין, דאף בשאר איסורין לא שייך לפעול שתי פעולות שסותרות אחד את השני.

26. חכם יכול להתיר או על ידי פתח או על ידי חרטה. כשמתיר על ידי פתח, הוא מגלה שהנדר

מכרת כריתות נפקא. הרי בכדי למעט שהאומר חוץ מפלוני הגט פסול, מספיק שיהיה כתוב 'וכתב לה ספר כרת' ומזה שהתורה כתבה 'כריתות' לומדים דבר נוסף — שאם התנה עמה שלא תשתה יין כל ימי חייה אין זה כריתות.

ואידך ורבנן שלא השיבו כן על דברי רבי אליעזר מה הם דורשים מאריכות לשון התורה?

כרת כריתות, לא דרשי. הם לא סוברים שדורשים את אריכות לשון התורה:

אמר רבא —

האומר לאשתו הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין כל ימי חייה אין זה כריתות שהרי היא קשורה בו לקיום התנאי —

אבל אם הוא אומר לה הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין כל ימי חייה פלוני, הרי זה כריתות.

שואלת הגמרא —

מאי שנא, מדוע באומר על מנת שלא תשתי יין כל ימי חייה פלוני זה נחשב לכריתות, משום דדלמא מאית, שמא ימות הוא לפניה, ומקיימא ליה לתנאיה, ושוב היא יכולה

שהרי מחמתו אינה יכולה להנשא לאותו פלוני — הא למדת שאין זה כריתות.

שואלת הגמרא:

ורבנן, שאר הזקנים שלא השיבו כן על דברי רבי אליעזר, הא 'כריתות', מאי עבדי ליה, מה הם דורשים מפסוק זה?

מיבעי להו הם צריכים את המילה כריתות לדרשא אחרת:

לכדתניא וכמו ששינינו בברייתא —

האומר לאשתו הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין לעולם, או שאמר לה על מנת שלא תלכי לבית אביך לעולם, אין זה כריתות (28) שהרי היא נשאת קשורה בו כל ימי חייה באיסור שתיית יין —

אבל אם התנה עמה שלא תלך לבית אביה שלשים יום, או שלא תשתה יין שלשים יום, הרי זה כריתות כי אינה תלויה בו כל ימי חייה, ולכן צריך את המילה כריתות לדרוש שאם התנה עמה שלא תעשה כן כל ימי חייה אין זה כריתות.

ואידך, ורבי אלעזר בן עזריה מהיכן הוא לומד דין זה?

הרשב"א דעדיין יקשה קושייתם הראשונה שהרי אפשר שימכור, ותירץ המשנה למלך בפרק ח' מהל' גירושין הל' י"א דמה שנקט התוס' בקושייתם שאפשר שימכור שיגרא דלישנא הוא, דממכר לא קשה כלל, שהרי עדיין אפשר שיחזור וקנה את הבית. ובמהרש"א בעירובין טו ב כתב דלא קשה ממכר כיוון שגם אם יקנה בית אחר, היא תהא אסורה על ביתו החדש, ובש"ך יו"ד

נודרת שלא לרצון בעלה, ב. שזה גזה"כ שיש לבעל כח להפר אפילו בנדרים שמתנה שלא יהא לו כח להפר לה. ועיין בקובץ הערות.

28. והקשו בתוס' לעיל כא ב ד"ה שלא תלכי מודע לא הוי גט הרי אפשר שימות או שימכור את ביתו, ותירצו התוס' שכל יוצאי חליציו נכללים בכלל בלשון בית אביה. והקשה

— **בעא מיניה רבא מרב נחמן** —

הנותן גט לאשתו ואמר לה בשעת נתינת הגט "היום אי את אשתי [כונתו שהגט יחול ליום זה בלבד], אך ולמחר את אשתי, וכלפי יום המחר אינה מגרשה, מהו? האם זה נחשב לשיור בגוף הגט או לא.

תיבעי הספק הוא בין לדעת רבי אליעזר שהאומר חוץ מפלוני הרי זה גט כשר, וכן **תיבעי** לדעת רבנן שסוברים שאם אמר לה חוץ מפלוני הרי זה גט פסול —

— **תיבעי לרבי אליעזר** —

עד כאן לא קאמר רבי אליעזר התם, כשמגרשה חוץ מפלוני, שהיא מגורשת, אלא רק באופן דלמאן דקא שרי, קא שרי לעולם. למי שהתירה, הרי התירה לגמרי. אבל חכא, שמשיר בגט שלא יחולו הגירושין רק

לשותת יין, שהרי התקיים התנאי, ונמצא שלא היתה תלויה בו כל ימי חייה. אם כן, גם באומר לה שלא תשתה יין בחיי דידיה [כל זמן שהוא חי], נמי יהא הגט כשר, שהרי דלמא מאית, ומקיימא ליה לתנאיה. יכול להיות שהוא ימות לפניה, והיא תשתחרר מהתנאי.

מתרצת הגמרא: —

— **אלא אימא,** כך תפרש את כוונת רבא —

אם אמר לה על מנת שלא תשתי יין כל ימי חייכי כל ימי חיך, נמצא שהיא קשורה ותלויה בו כל ימי חייה, ולכך אין זה כריתות⁽²⁹⁾, אבל אם אמר לה על מנת שלא תשתי יין כל ימי חיי או חיי פלוני, הרי זה כריתות, שהרי אפשר שהבעל ימות לפניה או שפלוני ימות לפניה⁽³⁰⁾, וכיון שאינה קשורה ותלויה בבעלה כל ימי חייה, הרי זה גט כשר⁽³¹⁾.

שאפשר שיחיו יותר.

31. והביא הר"ן מהבה"ג דבאופן שאמר לה על מנת שלא תשתי יין כל ימי חיי פלוני ונשאת לאחר ונולדו לה בנים ממנו, ואחר כך מת בעלה הראשון, ואחר כך נולדו לה בנים ממנו, ואחר כך עברה על התנאי ושתתה יין בחיי אותו פלוני, דבטל הגט למפרע והבנים שנולדו לה כשהיה בעלה הראשון חי הוו ממזרים, והבנים שנולדו לאחר מיתתו הוו כשרים, אולם הביא הר"ן שיש חולקים וסוברים שכיון שעברה על התנאי לאחר מיתת בעלה הראשון, אין מתבטל הגט למפרע, דמיד שמת הבעל בטל תנאו, והקשה עליהם הר"ן דאם כן מדוע באומר כל ימי חייכי אין זה כריתות, הא אפשר שימות לפניה ואז יתבטל תנאו ותהא מותרת לעבור על תנאו, והוי כאומר

סי' רט"ז ס"ק י"ב נחלק עליו וסובר שאם יקנה בית חדש היא מותרת ללכת לשם כיון שאינו בכלל לשון הנדר.

29. ובאחרונים חקרו האם החסרון הוא במה שצריכה לזוהר מחמתו כל ימי חייה משתיית יין ולכך נחשבת לאגידיא ביה, או שהחסרון הוא דכיון שכל ימי חייה היא מנועה משתיית יין, ואם היא תשתה יין יתבטל הגט למפרע, נמצא שכל חייה היא במצב שהיא עדיין יכולה לחזור להיות אשתו, ולכך נחשבת לאגידיא ביה, ועיין בחזון יחזקאל פ"ה הל' י"ב, ובאילת השחר דהאריכו בזה.

30. וכתב הר"ן שאפילו אם הוא ילד והיא זקינה או שהוא זקן והיא ילדה, הרי זה גט כריתות כיון

מאי קאמר? מה כוונת הברייתא שלא תנשא? האם הכוונה שלא תנשא לאותו פלוני, או שלא תנשא לכל אדם.

אמר רב נחמן —

הכי קאמר כך היא כוונת הברייתא:

אף על פי שהתנה עמה שתנשא לאותו פלוני, מכל מקום הרי זו **לא תנשא לו**, וטעמא, **שמא יאמרו: נשיחן נותנין במתנה!** יראה הדבר כאילו הוא מחייב אותה להנשא לאותו פלוני, ואין לך לעז גדול מזה. ולכן, **אם נשאת לאחר, לא תצא**, כדי שלא יהיה חיזוק לתנאי של המגרש.

שואלת הגמרא —

הרי מעיקר הדין, כיון שהתנה עמה שאינו מגרשה אלא אם תנשא לפלוני, אם כן אין הגט חל עד שתנשא לאותו פלוני, וכיון שאסרנו אותה להנשא לאותו פלוני הרי לא מתקיים התנאי, והגט בטל למפרע, ואסור לה להינשא, ומדוע אם נשאת לא תצא?

וכי **משום הגזרה** שמא יאמרו שהוא נותן את אשתו במתנה, **לא מפקינן מיניה**, לא נוציא אותה מבעלה השני, ושרינן אשת איש לעלמא, ונתיר אשת איש להנשא לשרק.

אלא, אמר רב נחמן, הכי קאמר, כך כוונת הברייתא

להיום — **לא** הכשיר רבי אליעזר את הגט, כיון שאין הגט מנתק אותה לגמרי ממנו — **או דלמא, לא שנא**. וכמו שבאומר חוץ מפלוני הרי זה גט כשר, הוא הדין באופן שמגרשה רק ליום אחד הרי זה גט כשר.

תיבעי לרבנן —

עד כאן לא קאמרי רבנן התם, כשמגרשה חוץ מפלוני, שהגט פסול, **אלא דלא פסקה מיניה לגמרי**. כיון שלא נפסק הקשר בינה לבעלה, שהרי מחמתו אסורה לאותו פלוני ולכן הגט פסול —

אבל הבא, שאמר לה היום אי את אשתי, היא מגורשת לגמרי, ואינה חוזרת אליו למחר אלא כשיקדשה שנית, **דכיון דפסקה ממנו להיום, פסקה ממנו לגמרי** —

בתר דבעיא הדר פשטה:

מסתברא, בין לרבי אליעזר ובין לרבנן, הגט כשר, **דכיון דפסקה ממנו להיום, פסקה ממנו לגמרי**⁽³²⁾.

T9-א

תנו רבנן:

האומר לאשתו: הרי זה גיטך על מנת שתנשאי לפלוני. הרי זו **לא תנשא**, ואם נשאת **לא תצא**.

שואלת הגמרא —

לחבירו לזמן אמרינן דכיון שפסקה פסקה וקנאו לעולם, וברעק"א חו"מ סי' ר"ב סעיף ד' הוכיח שהשו"ע והרמב"ם חולקים על הרא"ה וסוברים שהקרקע חוזרת לבעליה אחרי שעבר זמן המכר. ועיין באבני מילואים סי' כ"ח ס"ק ג"ג ובקובץ הערות סי' נ"ו.

לה על מנת שלא תשתי יין כל ימי חיי פלוני דהוי גט כשר, וע"ע בשו"ת רעק"א קמא סי' קכ"ו.

32. ולענין הנאת מומן לזמן כתב הר"ן בשם הרא"ה שהוא הדין בדיני ממונות המוכר שדה